

**ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและ
ดัลโครซ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณ***
**LEARNING ACTIVITY SET FOR DEVELOPING MUSIC SKILLS BASED ON ORFF AND
DALCROZE'S TEACHING APPROACH FOR GRADE 1 STUDENTS
ROONG-AROON SCHOOL**

¹เชษฐพงศ์ รอดฤดี Chetthaphong Rotrudee, ²พิมลมาศ พร้อมสุขกุล Pimonma Promsukul,
³มนสิการ เหล่าวานิช Monsikrn Laovanich, ⁴ประวีณา เอี่ยมยี่สุน Praweena Aiemyeesoon
^{1,2,3,4}มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา Bansomdejchaopraya Rajabhat University
E-mail: chetflag@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดัลโครซสำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณ และ 2) เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดัลโครซ โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 25 คน ที่เรียนวิชาดนตรีพื้นฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดัลโครซ จำนวน 8 ชุดกิจกรรม 2) แบบประเมินในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยพบว่า 1) คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนด้านกระบวนการของกิจกรรมประกอบด้วยแผนการสอนจำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้มีประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้มีค่าเท่ากับ 81.49/89.86 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80/80 และ 2) คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากการใช้ชุดกิจกรรม พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.64 คิดเป็นร้อยละ 96.4 ผลจากการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดัลโครซ นอกจากจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นแล้ว ยังส่งผลให้นักเรียนสนุกสนานกับการร่วมกิจกรรม เข้าใจในกติกาและสามารถปฏิบัติตามได้

คำสำคัญ : ชุดกิจกรรมการเรียนรู้, ทักษะดนตรี, ออร์ฟและดัลโครซ, โรงเรียนรุ่งอรุณ

Abstract

The purposes of this research article were 1) to create a learning activity set for developing music skills based on Orff and Dalcroze's teaching approach for Grade 1 students Roong-Aroon School, and 2) to study the results following the application of the learning activity set for developing music skills based on Orff and Dalcroze's teaching approach for Grade 1 students Roong-Aroon School. The samples in this research were 25 Grade 1 students of Roong-Aroon School, Second Semester, Academic Year 2019, who enrolled in the Fundamentals of Music course. The tools used in this research included 1) 8 learning activity sets for developing music skills based on Orff and Dalcroze's teaching approach, 2) the unit learning assessment form, and 3) the learning achievement assessment test. Percentage and mean were used for data analysis. The research showed that 1) the students' average score on activity process which consisted of 3 unit lesson plans was 81.49/89.86, and it was higher than the criteria set by the researcher at 80/80. 2) The score of students' learning achievement following the application of this learning activity set showed an average of 9.64, which was equivalent to 96.4 percent. Therefore, the application of the learning activity set for developing music skills based on Orff and Dalcroze's teaching approach has not only increase students' learning performance but also increase students' interest in activity participation, and understanding of activity rules as well as applying into practice.

Keywords: Learning Activity Set; Music Skills Based, Orff and Dalcroze, Roong-Aroon School

บทนำ

ในปัจจุบันการศึกษาไทยมุ่งเน้นการพัฒนาและสร้างนักเรียนให้มีสมรรถนะที่ต้องการของสังคมเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 นับว่าเป็นการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับโลกแห่งความเป็นจริงมากที่สุด โดยนักเรียนจะต้องก้าวข้ามสาระวิชาไปสู่การเรียนรู้ มีทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นนักเรียนจึงจำเป็นต้องมีทักษะเพื่อการเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญ 3 ด้าน คือ ทักษะชีวิตและการทำงาน ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม และทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี (วิจารณ์ พานิชย์, 2556, หน้า 15) เป็นทักษะที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการเตรียมความพร้อมของนักเรียนสู่การทำงานของโลกปัจจุบันที่มีความซับซ้อนเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบนั้นคือ ทักษะในด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรมอันเป็นรากฐานของมนุษย์ที่สมบูรณ์และมีความพร้อมจะขับเคลื่อนและยกระดับการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศให้มีคุณภาพต่อไป

ในด้านทักษะทางดนตรี เด็กจะเรียนรู้องค์ประกอบทางดนตรีที่เป็นสุนทรียวัตถุได้อย่างลึกซึ้งนั้น ต้องอาศัยจากการฝึกกระบวนการทางดนตรี ได้แก่ การร้องเพลง การเล่นเครื่องดนตรี การเคลื่อนไหว การฟัง การสร้างสรรค์ดนตรี การอ่าน การเขียนโน้ต สิ่งเหล่านี้สามารถจัดเป็นประสบการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้

ให้เด็กอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้เกิดทักษะทางดนตรี และในที่สุดก็จะนำมาซึ่งความซาบซึ้งในดนตรีนั่นเอง (พงษ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล, 2545)

จากการเรียนการสอนดนตรีแบบดั้งเดิม คือ ในแต่ละชั่วโมง ครูต้องจัดประสบการณ์ทางดนตรีให้นักเรียนได้เรียนรู้ได้อย่างรอบด้าน คือ การฟัง การร้องเพลง การเล่นเครื่องดนตรี การเรียนการสอนแบบเดิมทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจในองค์ประกอบของดนตรีในระดับหนึ่ง แต่นักเรียนยังขาดในเรื่องของการร้องเพลง ความคิดสร้างสรรค์ การอ่านโน้ต การเขียนโน้ตที่ไม่คล่องแคล่ว เนื่องจากในการเรียนครั้งหนึ่ง ต้องทำความเข้าใจกับทักษะหลายๆ ด้าน ไม่ได้เน้นทักษะด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งในการจัดการเรียนรู้ครูต้องทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าวิชาดนตรีเป็นสิ่งสนุกสนาน เป็นชั่วโมงที่ผู้เรียนควรมีความสุข และด้วยความสำคัญและความจำเป็นในการจัดกระบวนการเรียนรู้ดนตรีสากลให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 สอดรับกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2542 ที่มุ่งเน้นให้มีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และในปัจจุบันจำนวนนักเรียนมีมากขึ้นการสอนในรูปแบบเดิมไม่ได้สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องพัฒนาการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ให้ทันต่อยุคสมัย การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาจึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 13)

การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนรุ่งอรุณเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบองค์รวม (Holistic Learning) ด้วยการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ โดยเชื่อมโยงกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เพื่อให้เด็กเข้าถึงคุณค่าที่แท้จริงของทุกสิ่งที่ได้เรียนรู้ในการจัดกิจกรรมทางดนตรีของโรงเรียนรุ่งอรุณในระดับชั้นประถมศึกษาเป็นการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ทางดนตรี ทั้งในด้านการร้อง การเล่นเครื่องดนตรี การเคลื่อนไหว และการฟัง เป็นการส่งเสริมประสบการณ์ทางดนตรีตามศักยภาพของนักเรียน เพื่อให้เด็กมีความรัก และเชื่อมโยงดนตรีเข้าสู่ชีวิต (โรงเรียนรุ่งอรุณ, 2549, หน้า 59)

การเรียนการสอนดนตรีสำหรับเด็กในปัจจุบันมีผู้คิดค้นแนวคิด วิธีการ และหลักการต่างๆ มากมาย และที่เป็นที่ยอมรับและเผยแพร่ไปทั่วโลกแนวหนึ่ง คือ แนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) ซึ่งเรียกวิธีการสอนนี้ว่า ออร์ฟ-ซูลเวอร์ท (Orff-Schulwerk) และแนวคิดของดาลโครซ (Emily Jaques-Dalcroze) เป็นการสอนดนตรีสำหรับเด็กที่คำนึงและสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก ซึ่งเป็นการสอนดนตรีผ่านการลงมือกระทำอย่างมีชีวิตชีวาและสร้างสรรค์การมีปฏิสัมพันธ์กับวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ โดยทั้งสองแนวคิดนี้มีความเหมือนกันในด้านการสอนที่เน้นกระบวนการให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ โดยแนวทางของออร์ฟจะมีความโดดเด่นในเรื่องของการให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติการเล่นเครื่องดนตรี และในแนวทางของดาลโครซจะโดดเด่นในเรื่องของการเคลื่อนไหว หรือยูริธึมิกส์ (Eurhythmic) ซึ่งทั้งสองแนวคิดนี้ทำให้เด็กได้รับรู้ถึงความรู้สึกของสิ่งที่เขาได้ลงมือกระทำ การสอนดนตรีสำหรับเด็กตามแนวคิดของออร์ฟและดาลโครซนั้นตั้งอยู่บนพื้นฐานความเข้าใจในพัฒนาการเด็ก โดยที่วางแผนการสอนเป็นลำดับขั้นต่อเนื่องกันโดยเริ่มจากสิ่งที่ยากที่สุดแล้วมีการสอนที่ต่อเนื่องจนไปสู่สิ่งที่ซับซ้อนที่สุด โดยมีแนวการสอนแนวคิดในการจัดกิจกรรม เป้าหมายทางดนตรี สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมและทักษะที่ใช้ในการสอน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รูปแบบการสอนดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟ ดาลโครซ

แนวการสอน	แนวคิดในการจัดกิจกรรม	เป้าหมายที่เด็กจะได้รับ	สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	ทักษะที่ใช้ในการจัดกิจกรรม
ออร์ฟ (Orff)	ฝึกการพัฒนาศักยภาพทางดนตรี ด้วยการร้องเพลงหรือบทกลอนและปฏิบัติจังหวะ	ฝึกให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์จากการเคลื่อนไหว ร้องเพลง เล่นเครื่องดนตรี	-เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ -ระนาดออร์ฟ	-การฟังจังหวะ หรือบทเพลง -การร้องเพลง หรือบทกลอน -การเล่นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ
ดาลโครซ (Dalcroze)	ฝึกการแสดงออกทางดนตรีผ่านการเคลื่อนไหว เพื่อส่งเสริมประสบการณ์ทางดนตรี	พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ผ่านการฟัง และการเคลื่อนไหว	-การเคลื่อนไหว -บทเพลง บทกลอน	- การฟัง การร้อง และการเคลื่อนไหวตามเสียงดนตรี

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่องชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดาลโครซ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณ เพื่อให้การเรียนการสอนดนตรีในประเทศไทยมีความพัฒนาและตัวผู้เรียนมีความพึงพอใจและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนดนตรี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดาลโครซ สำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณ
2. เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดาลโครซของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อนำเสนอชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดาลโครซ สำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณ และศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดาลโครซของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นผู้เชี่ยวชาญในการจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดาลโครซ ที่เป็นที่ยอมรับในระดับประเทศ ได้แก่ ดร.นิลวรรณ อึ้งอัมพร และ อาจารย์กรองทอง บุญประคอง เป็นการสัมภาษณ์เพื่อนำแนวทางการสอนทั้งสองแนวทางมาสร้างเป็นชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางดนตรี โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณ ที่เรียนในรายวิชาดนตรีพื้นฐาน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ทั้งหมด 25 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) 2) ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดาลโครซ สำหรับ

นักเรียนชั้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณ ในรายวิชาดนตรีพื้นฐาน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ จำนวน 10 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนรุ่งอรุณ 25 คน ที่เรียนในรายวิชาดนตรีพื้นฐาน เนื่องจากนักเรียนต้องเรียนวิชาดนตรีพื้นฐาน ใช้เวลาในชั่วโมงเรียนวิชาดนตรีพื้นฐาน สัปดาห์ละ 60 นาที จำนวน 12 สัปดาห์ โดยมีขั้นตอนในการทดลอง ดังนี้ 1) ทดสอบก่อนเรียน ด้วยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวน 10 ข้อ 2) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ละเอียดแล้วเก็บคะแนนระหว่างเรียน ได้แก่ คะแนนจากชิ้นงานตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คะแนนจากการประเมินผลทักษะการปฏิบัติ และคะแนนการประเมินพฤติกรรมจนครบทุกหน่วย 3) ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชุดเดิม จำนวน 10 ข้อ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยค้นคว้าวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) สร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดัลโครซ สำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณ 2) ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดัลโครซของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณ

สรุปผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดัลโครซ สำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณ

จากการหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดัลโครซ สำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณพบว่าชุดชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดัลโครซ สำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณ ที่สร้างขึ้น ประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องความเข้าใจในจังหวะช้า-เร็วโดยสามารถปฏิบัติตามได้ 81.44/89.44 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องความเข้าใจในเสียงเพลงที่มีความดัง-เบาโดยสามารถปฏิบัติตามได้ 80.96/89.12 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องความเข้าใจในระดับเสียงที่มีความสูง-ต่ำโดยสามารถปฏิบัติตามได้ 82.08/91.04 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือเท่ากับ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดัลโครซ สำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณ

จากการทดสอบการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดัลโครซ สำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณจำนวนทั้ง 3 หน่วยแบ่งออกเป็น 8 กิจกรรมพบว่า

ชุดกิจกรรมที่ 1 กิจกรรมเล่นผ้าหลบฝน เพลงจะหยุดรถไฟ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องความเข้าใจในจังหวะช้า - เร็วโดยสามารถปฏิบัติตามได้ นักเรียนมีความสนใจในการร่วมกิจกรรม ร่วมร้องเพลง และ

เคลื่อนไหวตามจังหวะของบทเพลงที่มีความช้า-เร็วที่แตกต่างกัน นักเรียนมีทักษะในการฟังที่ดี สามารถเคลื่อนไหวตามจังหวะเพลงได้อย่างถูกต้อง นักเรียนมีความสุขสนุกสนานจากการร่วมกิจกรรม

ชุดกิจกรรมที่ 2 กิจกรรมเธอเต้น ฉันเต้น เพลง Italian Polka หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องความเข้าใจในจังหวะช้า - เร็วโดยสามารถปฏิบัติตามได้ นักเรียนได้ฝึกการฟังเพลงที่มีความแตกต่างกันระหว่างท่อนเพลงที่มีความช้า และท่อนเพลงที่มีความเร็ว และนักเรียนได้ฝึกการจินตนาการในการแทนค่าสัตว์ (แมว) โดยใช้สัญลักษณ์การทาบไปที่ขาตามจังหวะในท่อนที่มีจังหวะเพลงที่ช้า และแทนค่าสัตว์ (หนู) โดยใช้สัญลักษณ์การใช้นิ้วไตไปตามลำตัว แขน ขา หน้า ตามจังหวะในท่อนที่มีจังหวะเพลงที่เร็ว นักเรียนสามารถฟังและเข้าใจเคลื่อนไหวได้ตรงตามจังหวะเพลง และมีความสุขสนุกสนานจากการร่วมกิจกรรม

ชุดกิจกรรมที่ 3 กิจกรรมพายเรือน้อยในนาวา เพลงพายเรือน้อย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องความเข้าใจในจังหวะช้า - เร็วโดยสามารถปฏิบัติตามได้ นักเรียนมีความสนใจ กระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมดี ในชุดกิจกรรมนี้ เริ่มที่จะเพิ่มความท้าทายให้กับนักเรียน โดยการต้องตั้งใจฟังจังหวะเพลงที่ครูเล่นว่าช้าหรือเร็ว และต้องพายเรือให้ตรงกับจังหวะที่ครูเล่น ทำให้นักเรียนมีความท้าทายในการทำกิจกรรม พยายามที่จะฟังและทำตามเสียงดนตรี จังหวะที่ครูเล่น ว่าจะจะเป็นจังหวะที่ช้าหรือเร็ว ทำให้เกิดความสุขสนุกสนานและได้ฝึกในเรื่องของการใช้จินตนาการ

ชุดกิจกรรมที่ 4 กิจกรรมช่างกับหนู หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องความเข้าใจในเสียงเพลงที่มีความดัง - เบาโดยสามารถปฏิบัติตามได้ นักเรียนมีความสนใจในการร่วมกิจกรรมดี มีส่วนร่วมในการคิดทำทางประกอบการเคลื่อนไหว เช่น ให้ช่างแทนเสียงดนตรีที่มีความดัง และให้หนูเป็นเสียงดนตรีที่มีความเบา ทำให้เข้าใจในเสียงเพลงที่มีความดัง - เบา ที่แตกต่างกัน นักเรียนมีความสุขในการเคลื่อนไหวตามจินตนาการสามารถเล่นร่วมกันได้ดี

ชุดกิจกรรมที่ 5 กิจกรรมเล่นเครื่องดนตรีเพลง ช่างกับหนู หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องความเข้าใจในเสียงเพลงที่มีความดัง - เบาโดยสามารถปฏิบัติตามได้ ในกิจกรรมนี้นักเรียนได้เลือกเครื่องดนตรีที่ตนเองสนใจ ระหว่างกลองที่แทนเสียงเพลงที่มีความดัง และลูกกระพรวนแทนเสียงเพลงที่มีความเบา นักเรียนได้ฝึกการฟังและการเล่นเครื่องดนตรีตามเสียงเพลงที่ได้ยิน ทำให้มีความท้าทายสำหรับนักเรียนที่ต้องมีสมาธิกับการฟังว่าท่อนเพลงที่ครูเล่นมีเสียงดัง หรือเสียงเบา ทำให้เกิดความสุขสนุกสนานกับการเล่น ในกิจกรรมนี้นักเรียนยังได้ฝึกการเล่นดนตรีรวมวง เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างทำกิจกรรม

ชุดกิจกรรมที่ 6 กิจกรรมทายเสียงเครื่องดนตรี หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องความเข้าใจในระดับเสียงที่มีความสูง - ต่ำโดยสามารถปฏิบัติตามได้ เป็นกิจกรรมที่นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม เนื่องจากจะต้องทายเสียงเครื่องดนตรีว่ามีระดับเสียงสูงหรือระดับเสียงต่ำ ท่าทีของนักเรียนมีความสุขชอบที่จะยกมือตอบ และบางครั้งยังตอบได้ว่าเครื่องดนตรีที่เล่นเป็นเครื่องดนตรีชนิดใด เป็นความท้าทายของเด็กที่จะต้องฟังและระบุได้ว่าเครื่องดนตรี หรือระดับเสียงที่เล่นเป็นเสียงสูงหรือเสียงต่ำ

ชุดกิจกรรมที่ 7 กิจกรรมเคลื่อนไหวเพลง ลมเพ ลมพัด หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องความเข้าใจในระดับเสียงที่มีความสูง - ต่ำโดยสามารถปฏิบัติตามได้ กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่สร้างขึ้นนอกจากที่จะให้นักเรียนฝึกในการออกเสียงร้องเพลงแล้ว กิจกรรมนี้ยังเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ออกกำลังกายตามระดับเสียงที่มีความสูง - ต่ำที่แตกต่างกัน นักเรียนมีความสุขสนุกสนานกับการร้องเพลงและทำท่าทางตามบทเพลง รวมทั้งยังตั้งใจฟังกติกาคำที่ครูกำหนดให้ทำท่าทางตามเสียงสูงหรือเสียงต่ำที่ได้ยิน

ชุดกิจกรรมที่ 8 กิจกรรมสร้างสรรค์ทำทางประกอบเสียงสูง – ต่ำ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องความเข้าใจในระดับเสียงที่มีความสูง – ต่ำ โดยสามารถปฏิบัติตามได้ กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากการร้องเพลง ลมเพ ลมพัด แต่เพื่อความท้าทายให้กับนักเรียนโดยการให้นักเรียนช่วยคิดทำทางในการเคลื่อนไหว เมื่อได้ยินเสียงสูงจะต้องทำอย่างไร และเมื่อได้ยินเสียงต่ำจะต้องทำทำทางอย่างไร นักเรียนมีความสุขสนุกสนานกับการร่วมกิจกรรม ร่วมร้องเพลงได้ตรงระดับเสียง ร่วมคิดทำทางที่สร้างสรรค์ประกอบเพลงได้อย่างดี

จากการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดาลโครซ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณ ทั้ง 3 หน่วยการเรียนรู้พบว่า ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องความเข้าใจในระดับเสียงที่มีความสูง – ต่ำ โดยสามารถปฏิบัติตามได้ นักเรียนมีความสนใจในเรื่องระดับเสียงที่มีความสูง – ต่ำ ที่แตกต่างกัน สังเกตได้จากประสิทธิภาพของการใช้ชุดกิจกรรมในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพ 82.08/91.04 เนื่องจากในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เป็นการสั่งสมประสบการณ์ทางดนตรีทั้งในด้านการเคลื่อนไหว การฟัง และการร้องเพลง จากหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 และ 2 ทำให้นักเรียนมีทักษะทางด้านดนตรีที่ดีขึ้น รู้จักการฟัง ออกเสียงร้องเพลงได้ตรงระดับเสียง และตรงจังหวะ รวมทั้งมีความเข้าใจในระดับเสียงที่แตกต่างกันได้ดีขึ้นและจากการทดสอบการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดาลโครซ สำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณ พบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.49/89.86 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม

หน่วยการเรียนรู้	ประสิทธิภาพ
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องความเข้าใจในจังหวะช้า – เร็ว โดยสามารถปฏิบัติตามได้	81.44/89.44
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องความเข้าใจในเสียงเพลงที่มีความดัง – เบา โดยสามารถปฏิบัติตามได้	80.96/89.12
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ความเข้าใจในระดับเสียงที่มีความสูง – ต่ำ โดยสามารถปฏิบัติตามได้	82.08/91.04
ค่าเฉลี่ย	81.49/89.86

จากการทดสอบการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดาลโครซ สำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณ พบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.49/89.86 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าเรื่อง ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดาลโครซ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณ ผู้วิจัยพบข้อสังเกตที่น่าสนใจในการนำไปสู่การอภิปรายผลการได้ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดาลโครซ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณ ประกอบด้วย 3 หน่วยการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าและพัฒนาขึ้น พบว่า จากการใช้ชุดกิจกรรมชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟ

และดัลโครซสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน รุ่งอรุณมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.49/89.86 และจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างเรียนในแต่ละชุดกิจกรรมจำนวน 8 ชุดกิจกรรมและมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 89.86 แสดงว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนของออร์ฟและดัลโครซสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มาจัดทำเป็นชุดกิจกรรม ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ โดยมีเหตุผลดังนี้

1.1 ชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นมีกระบวนการสร้างตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบโดย ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เนื่องหากการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ศึกษาบริบทของโรงเรียนรุ่งอรุณ และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ศึกษากระบวนการสร้างแผน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวการสอนของออร์ฟและดัลโครซ เพื่อสร้างชุดกิจกรรมให้มีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนรุ่งอรุณ และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา รวมไปถึงผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้อง แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองจริงกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมทางด้านเนื้อหา กิจกรรม และการวัดประเมินผล รวมถึงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล และพัฒนาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามคำแนะนำ เพื่อให้ได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีและมีคุณภาพสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 การสร้างชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดัลโครซสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณ ผู้วิจัยได้พัฒนาชุดการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนของออร์และดัลโครซ ช่วยให้นักเรียนที่ความสนใจ พยายามที่จะเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย เป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงขึ้น การเรียนรู้มีความคงทนมากขึ้น ช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน สนุกสนานกับการทำกิจกรรม มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความกล้าแสดงออกมากขึ้น นอกจากนั้นยังช่วยพัฒนาทางด้านทักษะทางดนตรี รู้จักการฟังที่ดี การออกเสียงที่ถูกต้อง และการอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม อันเป็นรากฐานสำคัญในการต่อยอดความรู้การปฏิบัติดนตรีในลำดับต่อไป ส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น จากผลการวิจัยสอดคล้องกับที่ ดุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา (2522, หน้า 5) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะให้เด็กเข้าใจและมีพื้นฐานดนตรีกระตุ้นด้วยคำถามให้เด็กได้มีโอกาสใช้ความคิดจินตนาการและการถ่ายทอดออกมาอย่างอิสระ ด้วยท่าทางการเคลื่อนไหวซึ่งเป็นไปตามลำดับชั้น จากง่ายไปยากย่อมทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ดังที่ ภรณ์ คุรุรัตน์ (2540, หน้า 39-40) ได้ทำการวิจัยพบว่า การที่เด็กได้แสดงท่าทางการเคลื่อนไหวเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกถึงอารมณ์ ความรู้สึกและบุคลิกภาพของเด็กย่อมส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการด้านความคิดและจินตนาการได้เพิ่มขึ้น จึงทำให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่มและความคิดคล่องแคล่วเพิ่มมากขึ้นกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรี แม้ว่านักเรียนจะเกิดการเรียนรู้จากการได้รับประสบการณ์จากการเรียนการสอนแบบปกติของครูอยู่แล้วจนสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นได้นั้น แต่ก็ไม่ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน ตื่นเต้น เร้าใจ ได้เท่ากับการใช้กิจกรรมดนตรีได้ นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีจึงมีความคิดสร้างสรรค์มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Clatt, Shaw and Sherwood (1980, p. 1061-1067) ซึ่งพบว่า การใช้คำถามแบบอเนกนัยช่วยให้เด็กมีความสามารถทางการคิดสร้างสรรค์สูงกว่าการใช้คำถามหลายแบบ นอกจากนี้การให้อิสระแก่เด็กในการคิดและเคลื่อนไหว รวมทั้งการให้แรงเสริมทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นและกล้าแสดงออก ซึ่งนับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วยชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดัลโครซ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณ เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนจากการใช้พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.64 คิดเป็นร้อยละ 96.4

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วยชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดัลโครซ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทำให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะทางด้านดนตรีทั้งการฟัง การเคลื่อนไหว การร้องและการเล่นเครื่องดนตรี ทำให้การเรียนรู้มีความพัฒนาขึ้นเป็นลำดับส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น มีแรงจูงใจในการเรียนรู้มีปฏิบัตินิสัยซึ่งกันและกัน มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าแสดงออก มีความรู้สึกที่ตัวเองเป็นส่วนหนึ่งในชั้นเรียน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Mcneill (1991, p. 120) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะดนตรีและการเคลื่อนไหวที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กวัย 4-6 ปี มหาวิทยาลัยเท็กซัส (The Texas woman's University) ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะดนตรีและการเคลื่อนไหวนั้นมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และดังที่รูปทอง ศรีทองท้วม (2538, หน้า 75-78) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรีกับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวตามแผนการจัดประสบการณ์แบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 อายุ 5-6 ปี โรงเรียนอนุบาลหนองคายสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย จำนวน 60 คน ระยะเวลาที่ศึกษา 8 สัปดาห์ๆ ละ 5 วัน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแผนการจัดประสบการณ์แบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการแก้ไข จากการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดัลโครซ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณ ที่ผู้วิจัยได้พบและได้มีวิธีการในการแก้ปัญหา โดยสรุปได้ดังนี้

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการใช้ชุดกิจกรรม เกิดจากด้วยอายุของนักเรียน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อายุอยู่ในระหว่าง 6 - 7 ปี เป็นช่วงอายุที่มีความอยากรู้อยากลอง ชอบที่จะทำอะไรตามใจตนเอง ยังไม่เข้าใจในกติกา ทั้งในการทำกิจกรรมและกติกาการอยู่ร่วมกันในชั้นเรียน บทบาทของครูจึงมีส่วนสำคัญในการที่จะให้เด็กมีความเข้าใจในกติกาและการ อยู่ร่วมกันในชั้นเรียนเพื่อให้กิจกรรมต่างๆ เป็นไปอย่างราบรื่น สิ่งแรกที่ครูควรจะฝึกให้กับนักเรียนในการทำกิจกรรมคือ จะต้องให้นักเรียนรู้จักการฟัง เช่น เมื่อเพลงหยุด นักเรียนต้องสามารถที่จะหยุดตนเองได้ จากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้เชี่ยวชาญจะให้ความสำคัญกับสิ่งนี้เป็นสิ่งแรก ถ้านักเรียนในระดับชั้นนี้สามารถที่จะรู้จักฟัง และทำตามกติกาได้แล้วนั้น กิจกรรมต่างๆก็จะดำเนินไปได้อย่างราบรื่น

ในการทำกิจกรรมในช่วงแรกๆนักเรียนจะยังไม่มี ความกล้าแสดงออกมากนัก เนื่องจากอาจจะยังไม่คุ้นเคยกับครู ครูจึงต้องทำหน้าที่ในการกระตุ้นให้นักเรียนรู้สึกมีส่วนร่วมกับการกิจกรรมในชั้นเรียน ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรม ทั้งกิจกรรมการเคลื่อนไหว กิจกรรมร้องเพลง กิจกรรมเล่นเครื่องดนตรี ดังที่กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้ระบุถึงกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ว่า เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายอย่างอิสระตามจังหวะ โดยใช้เสียงเพลงหรือคำคล้อง

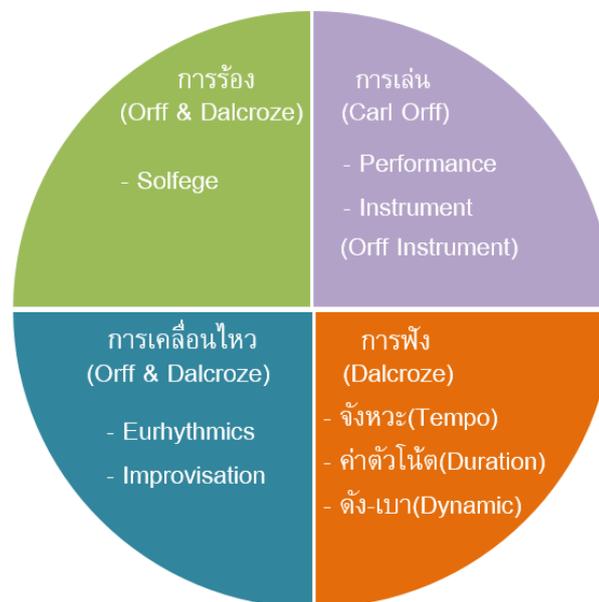

จง โดยใช้จังหวะและดนตรีประกอบ และยังระบุถึงประสบการณ์ดนตรีว่าเป็นประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจโดยเน้นให้เด็กได้แสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี

บทบาทของครูในการทำกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กเล็กนั้นถือว่ามีความสำคัญ ครูไม่ควรจะรีบร้อนในการให้เด็กได้ทักษะทางดนตรีตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ แต่ควรให้นักเรียนได้มีความสุข สนุกสนานกับการทำกิจกรรม สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญในการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กตามแนวการสอนของออร์ฟและดัลโครซที่ให้ข้อมูล โดยครูต้องทำให้เด็กมีความสุข สนุกกับการทำกิจกรรม ให้นักเรียนได้ใช้จินตนาการ สร้างสรรค์ด้วยตนเอง และพัฒนาตนเองจากภายใน จากนั้นทักษะทางดนตรีจะเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดัลโครซ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณ มีการวางแผนการจัดกิจกรรมโดยสัมภาษณ์กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและการศึกษาจากงานวิจัยต่างๆ พบว่า แนวการสอนของออร์ฟและแนวทางการสอนของดัลโครซ มีแนวทางการสอนทั้งสองแนวทางมีความสอดคล้องกันในด้านของการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนได้พัฒนาทางด้านทักษะดนตรีในด้านการร้อง การเล่นเครื่องดนตรี การเคลื่อนไหว และการฟัง สรุปได้เป็นองค์ความรู้การวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดัลโครซ

จากภาพองค์ความรู้การวิจัย อธิบายได้ว่า

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดัลโครซ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรี โดยได้นำแนวการสอนของออร์ฟและดัลโครซที่โดดเด่นใน

แต่ละทักษะ มาจัดเป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางดนตรี ในด้านทักษะการร้อง ทักษะการเล่นเครื่องดนตรี ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะการฟัง ดังนี้

1. ด้านการร้อง ได้นำแนวทางการสอนของออร์ฟและดาลโครชมาใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม เป็นการฝึกฝนการร้องในระบบ โซลเฟจ (Solfège) โดยใช้เลขโรมันบอกลำดับของโน้ตและเลขอารบิกแทนระดับเสียงในบันไดเสียงไดอะโทนิค ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 บันไดเสียงไดอะโทนิค

2. ด้านการเล่นเครื่องดนตรี ได้นำแนวการสอนของออร์ฟที่เป็นจุดเด่นในการให้เด็กได้ฝึกการเล่นเครื่องดนตรีมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม โดยใช้ระนาดออร์ฟ และเครื่องประกอบจังหวะ (Percussion) เป็นสื่อในการจัดกิจกรรม

3. ด้านการเคลื่อนไหว ได้นำแนวทางการสอนของออร์ฟและดาลโครช มาใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม โดยฝึกการเคลื่อนไหวแบบยูริธึมิกซ์ (Eurhythmics) และการเคลื่อนไหวแบบอิสระ (Improvisation)

4. ด้านการฟัง ได้นำแนวทางการสอนของออร์ฟและดาลโครชมาใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม โดยฝึกการฟังในเรื่อง จังหวะ (Tempo) ค่าตัวโน้ต (Duration) และดัง – เบา (Dynamic)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ในการนำชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดาลโครช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณ ไปปรับใช้ ผู้ที่จะนำไปปรับใช้ควรต้องพิจารณาเพิ่มเติมถึงบริบทแวดล้อมที่แตกต่างกันของนักเรียน จำนวนนักเรียน อุปกรณ์ ระยะเวลาที่ใช้ในการสอน หรือแม้แต่เนื้อหาในการเรียนการสอนที่ต้องการ

1.2 ในการนำชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีตามแนวการสอนของออร์ฟและดาลโครช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณ ไปปรับใช้ในปี่ต่อๆ ไป ผู้นำไปใช้ควรต้องพิจารณาเพิ่มเติมถึงเนื้อหาในการเรียนการสอนให้มีระดับความยากตามระดับการเรียนรู้และศักยภาพของนักเรียน รวมถึงต้องมีการเพิ่มกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะทางดนตรีให้มากขึ้น

1.3 ขณะที่นักเรียนทำกิจกรรม ครูผู้สอนควรดูแลใส่ใจ ให้คำแนะนำช่วยเหลือเมื่อนักเรียนประสบปัญหา และคอยควบคุมเวลาในการทำกิจกรรม รวมไปถึงความประพฤติของนักเรียนให้อยู่ในความเรียบร้อยและทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างราบรื่น

1.4 ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ และกล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมต่างๆ โดยครูควรเป็นผู้กระตุ้น และทำกิจกรรมต่างๆ ให้ดูเป็นแบบอย่าง เพื่อที่นักเรียนเกิดความคุ้นเคยและมีความกล้าในการทำกิจกรรมมากขึ้น

1.5 ในการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน ครูควรให้ความสำคัญกับความคิด การแสดงความคิดเห็น จากนักเรียนทุกคน เพื่อที่จะให้นักเรียนมีความรู้สึกรู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของชั้นเรียน เป็นส่วนหนึ่งของการทำกิจกรรมต่างๆ ในชั้นเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาค้นคว้าการใช้ชุดกิจกรรมตามดนตรีแนวการสอนของออร์ฟและดัลโครซ ในระดับชั้นอื่นๆ โดยการประยุกต์ตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละช่วงชั้น โดยการใช้กิจกรรมทางดนตรีที่เหมาะสมกับระดับชั้นที่สูงขึ้น เพื่อพัฒนาทักษะทางดนตรี เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาค้นคว้าชุดกิจกรรมตามดนตรีแนวการสอนของออร์ฟและดัลโครซ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นซึ่งสามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้านต่างๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 2) และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545**. กรุงเทพมหานคร: สยามสปอร์ต ซินดิเคท.
- คุชฎี บริพัตร ณ อยุธยา. (2522). **แผนการสอนดนตรีนาฏศิลป์ขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ.
- ธูปทอง ศรีทองท้วม. (2538). **ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรี**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พงษ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล. (2545). **ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐาน ตามแนวคิดของ Kodaly ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฝ่ายประถม**. รายงานการวิจัย. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภรณ์ คุรุรัตน์. (2540). **เด็กปฐมวัยท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลง**. วารสารการศึกษาปฐมวัย. 1(1). 49.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2526). **เอกสารการสอนชุดวิชาการเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต ระดับปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 1 – 8**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- โรงเรียนรุ่งอรุณ. (2549). **รุ่งอรุณแห่งการศึกษา พัฒนาชีวิตผ่านการเรียนรู้ สุ่มนุษย์ที่สมบูรณ์**. แหล่งที่มา <https://www.roong-aroon.ac.th/?p=7457> สืบค้นเมื่อ 5 มี.ค. 2563
- วิจารณ์ พานิช. (2556). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพมหานคร: ตาตาพับบลิเคชั่น.
- Clatt, M.P.J., Shaw J.M. & Sherwood, J.M.(1980). **Effect of Training on Divergent Thinking Ability of Kindergarten**. New York: Black Well.
- Mcneill, S.H. (1992). **The Measurement of Creativity and an Interim Related arts experience with Yong children** The Texas women University. Texas.